

Złoty wiek Opola - stolicy europejskiego przemysłu cementowego

Opole niegdyś znane było głównie z produkcji cementu. Margiel, na którym leży znaczna część Opola, wprawdzie wypalany był już w wiekach średnich, ale dopiero po wynalezieniu cementu portlandzkiego (w 1824 r.) zrobił w Europie prawdziwą furorę.

Pierwsza polska cementownia zbudowana została przez Friedricha GRUNDMANNA w 1857 roku. Było to 33 lata po wynalezieniu cementu przez Anglika Josepha Aspdina i 17 lat po uruchomieniu pierwszej cementowni na świecie.

Wkrótce powstały następne zakłady: w 1865 roku cementownia H. PRINGSHEIM, w 1871 roku cementownia w Groszowicach, w 1872 roku w Zakrzowie poprzedniczka, do dziś funkcjonującej cementowni ODRA oraz nieco później cementownia A. GIESEL. Na początku XX wieku powstały kolejne: BOLKO w 1901 r. w Nowej Wsi Królewskiej oraz dwie bliźniacze: SILESIA (1906 r.) i FRAUENDORF we Wróblinie (1908 r.) W 1906 roku powstaje również STADT OPPELN (późniejsza PIAST).

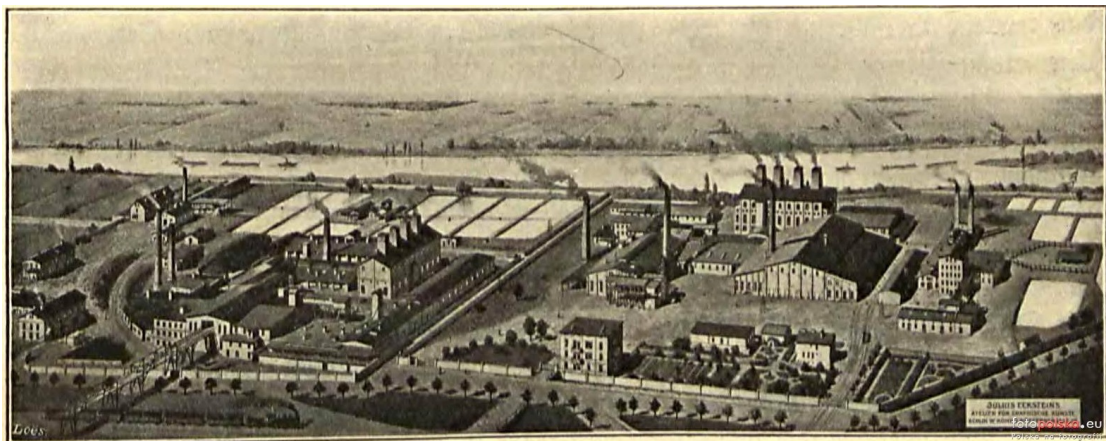
Na początku XX w. w Opolu działało już 8 cementowni, a w powiecie opolskim 10 cementowni. Ani wcześniej, ani później Opole nie wytworzyło tak rozpoznawalnej marki o zasięgu krajowym i europejskim. Cementownie działały w nowych realiach geopolitycznych do późnych lat 70-tych XX wieku.

Wyspa Bolko, rzeka Odra oraz 3 cementownie z lotu ptaka (Grundmann, Giesel, Pringsheim)

Bolko-Insel-Restaurant Oppeln
Cementownia Grundmann (1857)

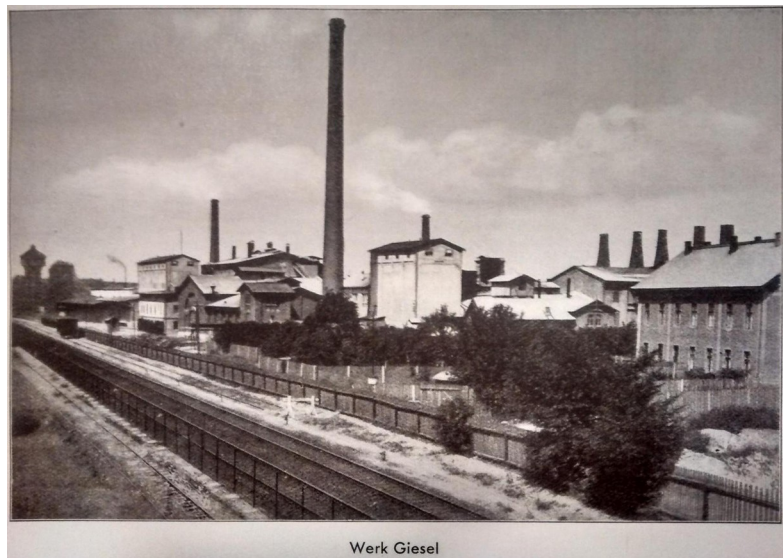
Cementownie F. Grundmanna (z prawej) i H. Pringsheima - 1865 (po lewej)

Cementownia Groszowice (1871)

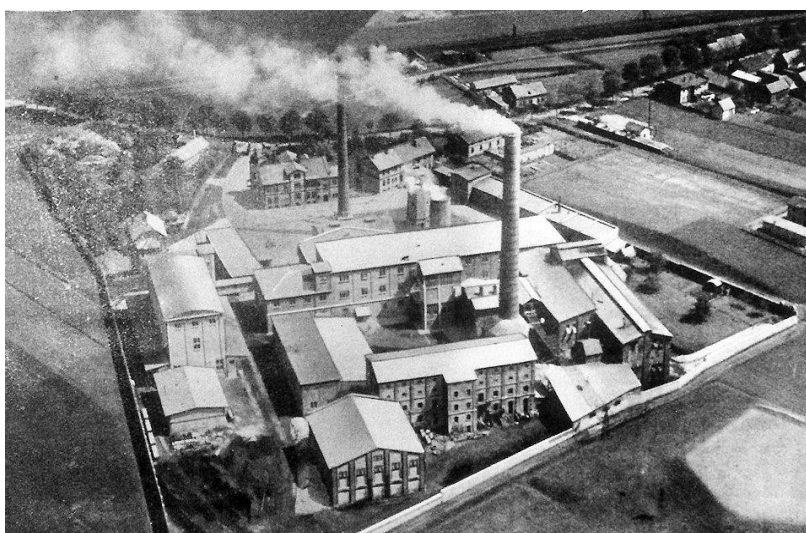

Cementownia Odra (1872)

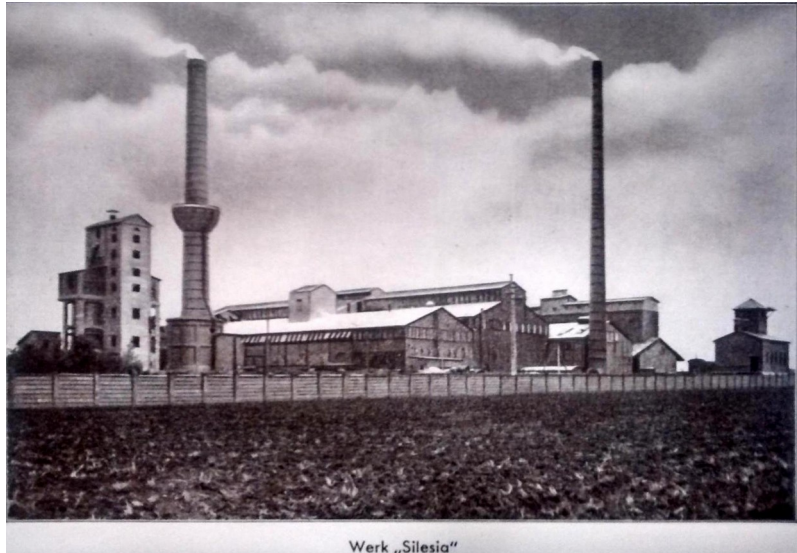

Werk Giesel

Cementownia A. Giesel

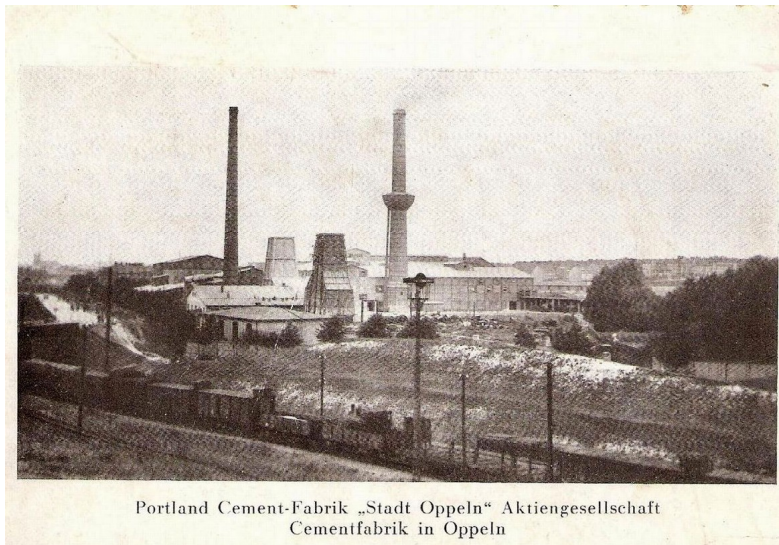

Cementownia Bolko (1901)

Werk „Silesia“

Cementownia Silesia (1906)

Portland Cement-Fabrik „Stadt Oppeln“ Aktiengesellschaft
Cementfabrik in Oppeln

Cementownia Piast (1906)

Cementownia Frauendorf (Wróblin) 1908

Na przełomie lat 40/50-tych XX wieku, w Opolu przy ulicy Andrzeja Struga, na fundamentach pierwszej opolskiej cementowni Friedricha Grundmanna, rozpoczyna działalność nowo wybudowana szkoła - TECHNIKUM CEMENTOWE, od 1957 roku po zmianie kierunków kształcenia i nazwy - TECHNIKUM PRZEMYSŁU BUDOWLANYCH MATERIAŁÓW WIAŻĄCYCH z internatem dla uczniów z całej Polski - obecnie ZSZ im. St. Staszica. Na miejscu drugiej cementowni Heymanna Pringsheima funkcjonuje obecnie fabryka z kapitałem holenderskim „Nutricia” (przedtem Koncentraty Spożywcze). Obok za torami (przy obecnej ul. Torowej) usytuowana była trzecia w tym rejonie miasta cementownia wybudowana przez A. Giesla. W latach 50-60-tych XX wieku w tym miejscu przez kilkanaście lat działalność dydaktyczną prowadziło Technikum Budowlane i Szkoła Rzemiosł Budowlanych z internatem (w 1965 r. szkołę przeniesiono do nowego budynku tzw. „kanadyjki” - postawionego z wsparciem Polonii, przy dzisiejszej ulicy Hallera na opolskim Zaodrzu), a warsztaty po b. cementowni A. Giesel, były w dalszym ciągu wykorzystywane przez uczniów szkół średnich Opola.

Opolska Junona

Junona ma bardzo ciekawą i długą historię.

Powstała w 1857 roku w ramach promocji pierwszej opolskiej cementowni Friedricha Grundmanna.

Popiersie rzymskiej bogini Junony było wiernym odwzorowaniem marmurowego posągu stojącego w Villi Ludovisi w Rzymie.

Betonową rzeźbę wykonano z opolskiego cementu, a jego jakość mogli podziwiać uczestnicy i zwiedzający paryskiej wystawy światowej w 1867 roku.

Klasa Junony została wyróżniona nagrodą i pomnik wracał do Opola w glorii i chwale.

Po drodze była jeszcze eksponowana we Wrocławiu.

Junona w parku zamkowym na początku XX wieku,
(w tle nowa synagoga spalona przez hitlerowców w czasie nocy kryształowej w 1938 roku).

Popiersie Junony, rzymskiej bogini, które zniknęło z parku na Pasiece po zajęciu miasta przez Rosjan w styczniu 1945 roku, znów stanęło w Opolu (tym razem w parku nadodrzańskim) w 160 rocznicę powstania pierwszej opolskiej cementowni Grundmanna i 150 rocznicę Światowej Wystawy w Paryżu, a powyższe przedsięwzięcie sponsorowała Cementownia ODRA S.A. - obecnie jedyna w mieście.

Opr. Jan MAREK